

Mjøsødalen-Kaståsen

**

Referanse:

Jansson, U. 2019. Naturverdier for lokalitet Mjøsødalen-Kaståsen, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2018. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <https://biofokus.no/narin/?nid=6563>)

Referansedata

Fylke: Akershus
Kommune: Fet, Aurskog Høland
H.o.h.: 195-317 moh
Areal: 1556 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2018
Inventør: UJA
Vegetasjonsone: sørboreal 100% (1560 daa)
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Undersøkellesområdet er befart av BioFokus gjennom ordningen med frivillig vern, i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og grunneier. Det avgrensede verneforslaget ligger på grensen mellom Fet og Aurskog Høland kommuner ca 3,5 km sørøst for Gansdalen. Området utgjøres av en markert dalgang (Mjøsødalen) mellom Svarttjernhøgda og Kaståsen. Området har stor topografisk variasjon.

Berggrunnen i området består av fattigere bergarter og løsmassene er stort sett morene eller mangler, men det er også mindre arealer med torvdekke i verneforslaget. I dalbunnen er det partier med litt rikere vegetasjon.

Det er store gradienter i fuktighet innenfor fattige vegetasjonstyper, fra lavskog til fattig myr, men kun mindre areal med rikere vegetasjon og mer produktiv skog og verneforslaget domineres av areal med lav til middels bonitet. Gran og furu dominerer i tresjiktet, med innslag av osp og anfre boreale løvtrær.

Over halvparten av verneforslaget dekkes av gammel gran- og furudominert skog i hogstklasse 5. Store areal består av mellom 150 og 200 år gammel skog, men med nokså lav tetthet av gammelskogelementer. I et parti i nordøst er det særdeles høy tetthet av furu som en blinket for hogst, men aldri tatt ut. Det er også spredt med gamle stubber i storparten av verneforslaget. Ca. 450 daa av verneforslaget dekkes av kjerneområder (gammel gran- og furuskog). Dette utgjør ca. 30 % av arealet. Det er gjort få funn av rødlistearter innenfor verneforslaget.

Lokalitet Mjøsødalen-Kaståsen anses som et stort og godt arrondert området med liten til middels grad av påvirkning de siste tiårene. Verneforslaget skårer lavt til middels på de målte gammelskogsparameterne, høyt på topografisk variasjon, middels på vegetasjonsvariasjon og lavt på rikhet og treslagsvariasjon. Få funn av rødlistearter men middels potensial for vedboende arter knyttet til gran og i viss grad osp gir lav skår på parameteren artsmangfold. De største kvalitetene ved området er de store arealene med gammel, lite påvirket skog i et stort og godt arrondert område med potensial for både arealkrevende fugler og pattedyr og vedboende arter og det vurderes samlet som et verneverdig område med regional verdi (**).

Mjøsødalen-Kaståsen vil i høy grad bidra til inndekning av mangler i skogvernet (Framstad et al. 2017). Området dekker i første rekke opp viktige mangler knyttet til inndekning av viktige naturtyper (gammel granskog) og generelle mangler (gammel lavlandsskog).

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført i løpet av to dager i slutten av september 2018 (20.09.18 og 26.09.18). Undersøkellesområdet er godt inndekket, dvs. det er tilegnet tilfredsstillende oversikt over variasjon og fordelingen av de ulike skog- og vegetasjonstypene, samt over skogtilstanden innenfor undersøkellesområdet. Sørvestre del av undersøkellesområdet (vestsiden av Søndre Mjøsjøen) er kun sett på fra avstand.

Tidspunkt og værrets betydning

Det var oppholdsvær begge feltdagene og gode forhold for registreringer. Tørkesommeren 2018 kan ha påvirket mengden fruktkropper hos marklevende og vedboende sopp og det er sannsynlig at det fins flere barksopper og kjuker i området enn registrert.

Utvelgelse og undersøkellesområde

Området inngår i arbeidet med frivillig skogvern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og grunneiere. Tilbudsområdet som er vurdert omfattet et areal på 1660 daa, mens verneforslaget utgjør 1597 daa.

Tidligere undersøkelser

Den delen av området som ligger i Fet kommune er naturtypekartlagt i forbindelse med førstegangskartlegging av naturtyper i Fet kommune i 2002 (Abel, 2006). Den delen som ligger i Aurskog-Høland er MiS-kartlagt i 2006. Avgrensede areal er konvertert til naturtypelokaliteter. Alle avgrensningene og beskrivelsene er oppdatert i forbindelse med kartlegging i 2018. Lokalitet BN00066015, BN00065942 og BN00066053 slettes fra Naturbase. Kjerneområde 3 utvides og videreføres som BN00066054.

Beliggenhet

Verneforslaget ligger på grensen mellom Fet og Aurskog-Høland kommuner i Akershus. Det omfatter skogareal i de bratte skrentene ned mot Søndre Mjøsjøens nordre halvdel og videre nordover mot Heirmåsan på Kastnesåsen, Mærradalen, Holmetjern og Svartjern.

Naturgrunnlag

Topografi

Området består av en hoveddal med øst- og vestvendte skoglier som deler seg opp til Mærradalen og Delingsdalen i nordre del av området. Det inngår mindre areal med fuktskog, sumpskog, myr og tjern i flattere partier. Høydeforskjellen er fra 195 moh ved Søndre Mjøsjøen til ca. 320 moh. ved Heirmåsan.

Geologi

Berggrunnen i området består av fattigere bergarter (mylonittgneis og fyllonitt). Løsmassene er stort sett morene eller mangler, men det er også mindre arealer med torvdekke i verneforslaget. I nedre deler av skrenter og i dalbunnen er det til tross for fattige bergarter partier med litt rikere vegetasjon.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vektasjonsone: sørboreal 100% (1560 daa) .

Området ligger i sørboreal vegetasjonssone i svakt oseanisk seksjon.

Klima

Gradienter fra fuktige og skyggefulle dalbunner opp mot lysåpne skrenter og myrer.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen er i store deler blåbærskog og bærlyngskog, men også partier med lyngskog og lavskog forekommer i tillegg til bratte skrenter og bergvegger. I dalen er det innslag av høgstaueskog, lågurtskog og sumpskog. Det inngår også større myrareal og mindre søkk med fattig-intermediær myr- og sumpskog. Heirmåsan i nordvestre delen av verneforslaget er påvirket av grøfting. Dette har gjort vegetasjonen både på myren og i arealene rundt tørrere. Gran dominerer på litt friskere mark og furu på skrinne mark i kantsonen til myr. Det er innslag av osp og andre boreale løvtrær, men stort sett ikke edel-løvtrær, med unntak av enkelte svartor og lind.

Skogstruktur og påvirkning

Over halvparten av verneforslaget dekkes av gammel gran- og furudominert skog i hogstklasse 5. Store areal består av mellom 150 og 200 år gammel skog (data fra MiS-registreringer 2006). Grantrær mellom 50 og 70 cm i DBH fins i området, men det fleste måler mellom 20 og 40 cm. Enkelte furutrær måler 45 cm i DBH, men de fleste har mindre dimensjoner. Grov osp fins spredt, enkelte opp mot 60 cm i diameter. Det inngår areal med skog i hkl 4 og mindre areal med ungskog etter nylige avverkninger. Det er hogstspor også i den gamle skogen i form av stubber og generelt lite død ved. I partier med høyere produktivitet, f.eks. i dalbunnen, er det også mer død ved. Det forekommer død ved i alle nedbrytningsstadier, men godt nedbrutte læger forekommer svært spredt. I kjerneområde 2 er det høy konsentrasjon av furu og gran som er blinket for hogst (sannsynligvis før 1950), men som ikke er blitt hogget.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Mjøsjødalen-Kaståsen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Kaståsen SØ

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: B

Areal: 289daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2018 av Ulrika Jansson, BioFokus i forbindelse med frivillig vern 2018. Lokaliteten erstatter tidligere registrert lokalitet (BN00025061), kartlagt av Siste Sjanse (nå BioFokus) i 2002 i forbindelse med førstegangskartlegging av naturtyper i Fet kommune (Abel, 2006). Kunnskap fra tidligere kartlegging er oppdatert og videreført. Rødlisterarter er vurdert etter Norsk rødliste for arter 2015. Rødlistede naturtyper er vurdert etter Norsk rødliste for naturtyper 2018. Naturtypebeskrivelsen og verddivurdering er utarbeidet basert på faktaarkutkast for gammel granskog fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på sørøstsiden av Kaståsen i Fet kommune, Akershus og utgjøres av de østvendte lisdene sørøst for Heirmåsan helt ned til dalbunnen av Mærradalen. Området avgrenses i sør av ungskog, hogget etter kartleggingen i 2002, i nordvest av åpen furudominert skog og mot øst av yngre skog i den vestvendte dalsiden av Mærradalen og mot gammel granskog på den østre siden av Mjøsjødalen. Berggrunnen i området består av fattigere bergarter (mylonittgneis og fyllonitt). Løsmassene er stort sett morene eller mangler. I nedre delen av skrenten og i dalbunnen er det til tross for fattige bergarter partier med mer løsmasser og rikere vegetasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en gammel granskog av typen gammel lavlandskog, i mosaikk med gammel furuskog. Området er variert med større innslag av furu høyere opp i dalsiden og på skrinne partier, mens størsteparten av avgrensningen er grandominert, men med et godt innslag av furu og i partier også grove osper. Foruten gran, furu og osp fins det bjørk,

rogn, selje og enkeltforekomster av svartor og lind. Vegetasjonen er i store deler blåbærskog og bærlyngskog, men også partier med lyngskog og lavskog forekommer i tillegg til bratte skrenter og bergvegger. I dalen er det innslag av høgstaudeskog, lågurtskog og sumpskog. Det inngår også mindre søkk med fattig-intermediær myr- og sumpskog. Det er kartlagt tre MiS-figurer i nedre del av dalsiden, to med rik bakkevegetasjon og én med gamle trær. Det er små areal med høgstaudegranskog (NT) fins innenfor avgrensningen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er overveiende gammel granskog, og mesteparten av arealet er i hogstklasse V, men det inngår også areal i hogstklasse IV, som stort sett er på skrinne furudominert mark. Grantrær mellom 50 og 70 cm i DBH fins i området, men det fleste måler mellom 20 og 40 cm. Enkelte furutrær måler 45 cm i DBH, men de fleste har mindre dimensjoner. Grov osp fins spredt, enkelte opp mot 60 cm i diameter. Det er hogstspor i området i form av stubber og generelt lite død ved. I partier med høyere produktivitet er det også mer død ved.

Artsmangfold: Det fins grove osper med ospeildjuka og stiftfilflav i området og her er også observert tretåspett. På en grov og godt nedbrudd ospelåg ble begerfingersopp funnet. Av marksopper ble blant annet granskjellpigg, fransbrødsopp, traktantarell og rimsopp registrert. På grov gran i fuktigere søkk fins gammelgranlav. Det ble ikke registrert rødlistede vedboende sopp, men det er potensial for arter som svartsonekjuka, rosenkjuka, rynkeskinn etc, knyttet til død ved av gran.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i en bred dalgang ved Søndre Mjøsjøen og nord for denne. Her finns store areal med gammel og eldre skog og flere avgrensede naturtypelokaliteter og MiS-figurer. Dette hever lokalitetens funksjon som leveområde for gammel-skogsarter.

Verdivurdering: Avgrenset lokalitet er stor (289 daa) og inneholder kvaliteter knyttet både til gran og osp og med stor variasjon i vegetasjonstyper, fra skrinne furudominert skog til grandominert høgstaudeskog, med største andel i blåbær og bærlyngskog. Det er stor andel av skog i hkl 5 (inkludert naturskogpreget skog), men generelt en mindre mengde gammelskogselementer av gamle trær, og død stående og liggende ved. Det er potensial for vedboende sopp knyttet til gran og osp, men det ble ikke registrert rødlistearter. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B-verdi) for biologisk mangfold.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de biologiske kvalitetene i området vil være å unngå hogstinngrep og la skogen bli eldre og mer død ved-rik.

2 Svarttjern Ø

Naturtype: Gammel furuskog - Gammel lavlandsfuruskog
BMVERDI: C

Areal: 9,5daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2018 av Ulrika Jansson, BioFokus i forbindelse med frivillig vern 2018. Rødlistearter er vurdert etter Norsk rødliste for arter 2015. Rødlistede naturtyper er vurdert etter Norsk rødliste for naturtyper 2018. Naturtypebeskrivelsen og verdivurdering er utarbeidet basert på faktaarkutkast for gammel furuskog fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Svarttjern i Aurskog-Høland kommune, Akershus og utgjøres av en vestvendt lisedened mot Svarttjern. Området avgrenses mot areal som stort sett mangler gamle trær, men grensene er diffuse i flere retninger. Berggrunnen i området består av fattigere bergarter (mylonittgneis og fyllonitt). Løsmassene er stort sett morene eller mangler.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder gammel furuskog av typen gammel lavlandsfuruskog. Skogen er furudominert, men det inngår også gran. Skogens vokser på bærlyngmark, med innslag av lyngskog i øst og blåbærskog i dalgang i sør. Det er ikke registrert rødlistede naturtyper i arealet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er gammel, med innslag av furugadd og læger, men i små mengder. Flesteparten av de gamle furutrærne og grantrærne er blinkete for hogst og noen er blinkete som grensemerking. Skogen vokser på lav bonitet og flere av furutrærne målte ca 35-40 cm i diameter, noe som tilsier at de er nokså gamle. Trærne ble merket for hogst, trolig før 1950, men ble aldri hogget og står igjen som gamle trær, med tydelige spor etter blinking.

Artsmangfold: Det er ikke registrert rødlistearter i området. Det er noe potensial for vedboende arter knyttet til gadd og låg av furu.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i en bred dalgang ved Søndre Mjøsjøen. Her finns store areal med gammel og eldre skog og flere avgrensede naturtypelokaliteter og MiS-figurer. Dette hever lokalitetens funksjon som leveområde for gammelskogsarter.

Verdivurdering: Skogen er liten og det er ikke gjort spesielle artsfunn. Skogen er gammel og det er stor forekomst av gamle og blinkete trær. Det er noe potensial for vedboende arter knyttet til furu. Samlet vurderes lokaliteten som lokalt viktig (C-verdi), til tross for at det ikke ble gjort funn av rødlistearter.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de biologiske kvalitetene i området vil være å unngå hogstinngrep og la skogen bli eldre og mer død ved-rik.

3 Svarttjennhøgda V

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: B

Areal: 156,1daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2018 av Ulrika Jansson, BioFokus i forbindelse med frivillig vern 2018. Lokaliteten erstatter flere tidligere registrerte naturtyper/MiS-figurer med gammel granskog (BN00066015, BN00066054, BN00065942, BN00066053 og søndre del av BN00025061) og inkluderer arealer som binder disse sammen. MiS-registreringen er gjort i 2006. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført og oppdatert. Rødlistearter er vurdert etter Norsk rødliste for arter 2015. Rødlistede naturtyper er vurdert etter Norsk rødliste for naturtyper 2018. Naturtypebeskrivelsen og verdivurdering er utarbeidet basert på faktaarkutkast for gammel granskog fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en lisede vest for Svarttjennhøgda i Aurskog-Høland, men inkluderer også et mindre areal på vestsiden av Søndre Mjøsjøen i Fet kommune, Akershus, som ikke er befart i 2018. Området avgrenses mot ungskog og yngre skog i alle retninger, unntatt i nordøst der området grenser mot en gammel granskoglokalitet, med skillet omtrent i bunnen av dalgangen. Berggrunnen i området består av fattigere bergarter (mylonittgneis og fyllonitt). Løsmassene er stort sett morene eller mangler. I nedre delen av skrenten, i dalbunnen og i små søkk er det til tross for fattige bergarter partier med mer løsmasser og rikere vegetasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en gammel granskog av typen gammel lavlandskog, i mosaikk med mindre areal med gammel furuskog og ospelagt. Området er variert med innslag av furu høyere opp i dalsiden, mens størsteparten av avgrensningen er grandominert, men stedvis med et godt innslag av grove osper. Skogen vokser på blåbærmark, bærlyngmark og lyngmark, men med innslag av lågurtmark og høgstaudemark i bunn av dalen. I rikere partier fins arter som vårerteknapp, blåveis, teiebær,

hvitbladtistel og sumphaukeskjegg. Foruten gran, furu og osp fins det bjørk, rogn, selje og enkeltforekomster av svartor i området. Det er kartlagt sju MiS-figurer innenfor avgrensningen, med gamle trær, rik bakke, liggende død ved og eldre løvsuksjesjon. Det er noe høgstaudegranskog (NT) innenfor avgrensningen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er overveiende gammel granskog, og mesteparten av arealet er i hogstklasse V, men det inngår også litt areal i hogstklasse IV, med osp i sørvest. Skogen er ca. 180 år gammel i store deler av arealet og noe yngre i andre deler (data fra MiS-kartlegging i 2006). Deler av arealet har flersjiktet skog, men andre deler er mer jevnaldret. I nord er det partier med blokkmark med gran opp mot 50 cm i DBH og osp over 50 cm i DBH. I partier med høyere bonitet er det også mer død ved. Det er hogstspor i området i form av stubber og generelt lite død ved. Området krysses av en høyspent som går i øst-vestlig retning gjennom midten av området.

Artsmangfold: Gammelgranlav er vanlig på grov gran i fuktigere partier i dalen. Gubbeskjegg (NT) fins i partier med mye hengelaver. Andre registrerte arter er hyllekjuka, kjukeputesopp på rødrandkjuka og granrustkjuka cf.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter innenfor arealet.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i en bred dalgang ved Søndre Mjøsjøen og nord for denne. Her finns store areal med gammel og eldre skog og flere avgrensede naturtypelokaliteter og MiS-figurer. Dette hever lokalitetens funksjon som leveområde for gammel-skogsarter.

Verdivurdering: Avgrenset lokalitet er stor (156 daa) og inneholder kvaliteter knyttet både til gran og osp og har stor variasjon i vegetasjonstyper, fra lyngskog med gran og furu i blandning til grandominert høgstaudeskog, med største andel i blåbær og bærlingskog. Det er stor andel av skog i hkl 5 (inkludert naturskogpreget skog), men generelt en mindre mengde gammelskogsselementer av gamle trær, og død stående og liggende ved. Det er potensial for vedboende sopp knyttet til gran og osp. Gubbeskjegg (NT) ble funnet i et parti med gammel og lysåpen granskog. Samlet virderes lokaliteten som viktig (B-verdi) for biologisk mangfold.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de biologiske kvalitetene i området vil være å unngå hogstingrep og la skogen bli eldre og mer død ved-rik.

Artsmangfold

Området har store areal med gammel gran- og furudominert skog, med innslag av gammel osp og spredt med død ved i mange nedbrytningsklasser. Av rødlistearter ble gubbeskjegg (NT) og grankullskorpe (NT) funnet. Gammelgranlav ble funnet flere steder i verneforslaget og stiftfylltav og lungenever er funnet på osp i området. Begerfingersopp ble funnet på en godt nedbrudd ospelåg og kjøttkjuka og hyllekjuka ble registrert på granlæger. Det er potensial for rødlistede vedboende arter knyttet særlig til gran og i viss grad til osp. Av markboende sopp ble det funnet både granskjellpigg og furuskjellpigg. I nedkant av bergvegger og rasmark ble det funnet enkelte krevende karplanter som tysbast, blåveis og lind. Området er et viktig areal for hakkespetter, blant annet tretåspett.

Tabell: Artsfunn i Mjøsjødalen-Kaståsen. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Karplanter	Daphne mezereum	tysbast			1
	Hepatica nobilis	blåveis			3
	Tilia cordata	lind			1
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		3
	Lecanactis abietina	gammelgranlav			1 3
	Lobaria pulmonaria	lungenever			1
	Nephroma bellum	glattvrenge			1
	Parmeliella triptophylla	stiftfylltav			1
Sopper	Albatrellus confluens	franskbrødsopp			1
	Artomyces pyxidatus	begerfingersopp			1
	Camarops tubulina	grankullskorpe	NT		1
	Leptoporus mollis	kjøttkjuka			3
	Phellinus viticola	hyllekjuka			1
	Sarcodon imbricatus	granskjellpigg			1
	Sarcodon squamosus	furuskjellpigg			1

Avgrensning og arrondering

Verneverdig areal overensstemmer stort sett med undersøkelsesområdet, og arronderingen vurderes som god. Det kan imidlertid vurderes å kutte ut mer av ungsbogen i utkanten av undersøkelsesområdet og samtidig vurderes å justere grensene slik at all gammel skog i direkte tilknytting til verneforslaget innlemmes.

Andre inngrep

Området krysses av en høyspent som går i øst-vestlig retning gjennom søndre del av verneforslaget. I nord er en del fuktig skog og sumpskog grøftet. Også Heirmåsan i nordvest har flere tydelige grøfter.

Vurdering og verdisetting

Verneforslaget vurderes som lite til middels påvirket fra nyere tids inngrep (**-***), men mindre areal med ungskog er innlemmet av arronderingsmessige grunner. Over halvparten av verneforslaget utgjøres av hogstklasse 5 granskog og furuskog i alderen 150-200 år, men det inngår også skog i hkl. 4 og mindre partier med ungskog. Boniteten er lav til middels, med partier med høgbonitetsskog i bunn av dalen.

Både i furudominert og grandominert skog er det lite død ved, men konsentrasjonen er høyere på mer produktiv mark (*). Det fins død ved i alle nedbrytningsklasser og kontinuiteten i dødt trevirke er middels god (**). Det gis to stjerner for gamle bartrær (**), fordi det er større areal som dekkes av granskog over 150 år. Det er kun funnet enkelte edelløvtrær som lind og svartor i området (0). Det er stor dominans av bartrær i området, spredt med boreale løvtrær og enkelte funn av edelløvtrær. Treslagsfordelingen vurderes som lite variert (*).

Det er store gradienter i fuktighet innenfor fattige vegetasjonstyper, fra lavskog til fattig myr, men kun mindre areal med rikere vegetasjon og mer produktiv skog. Samlet gis vegetasjonsvariasjon to stjerner (**), mens området får én stjerne på rikhet (*). Det er forholdsvis stor topografisk variasjon innenfor verneforslaget (***), med en dyp hoveddal med øst- og vestvendte lisider, bergvegger, skrinner partier med lite jorddekke og platåer med myr og tjern. Det topografiske spennet er på ca. 130 m, fra ca. 190 moh. ved Søndre Mjøsjøen og 320 moh. på de høyeste toppene.

Området har potensial for rødlistede vedboende arter knyttet særlig til gran og i viss grad til osp. Av rødlistearter ble gubbeskjegg (NT) og grankullskorpe (NT) funnet. Av signalarter ble gammelgranlav funnet flere steder i verneforslaget og stiftfylllav og lungenever ble funnet på osp i området. Registrerte vedboende signalarter var begerfingersopp som ble funnet på en godt nedbrudd ospelåg og kjøttkjuke som ble registrert på granlæger. Området er et viktig areal for hakkespetter, blant annet tretåspett. Området er gitt én stjerne (*) på arts mangfold. Området er relativt stort (**), og arronderingen vurderes som (***).

Samlet vurderes området som ett regionalt viktig skogområde for biologisk mangfold knyttet til gammel barskog og gammel osp (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Mjøsjødalen-Kaståsen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagsfordeling	Topografiskvariasjon	Vegetasjonsvariasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Kaståsen SØ	***	*	*	**	**	0	**	*	**	*	*	-	-	**
2 Svartjern Ø	***	*	*	**	0	0	*	*	*	0	*	-	-	*
3 Svartjennhøgda V	***	*	*	**	**	0	*	*	**	*	*	-	-	**
Samlet vurdering	**	*	**	**	*	0	*	***	*	*	*	**	***	**

Mangeloppfyllelse

I verneforslaget fins nesten nesten 450 daa av gammel granskog som er en mangelnaturtype i Oslo-Akershus. Dette gir høy mangeloppfyllelse for mangelnaturtyper. For generelle mangler så vurderes mangeloppfyllelsen som høy da verneforslaget ligger i sørboreal sone og inneholder over 250 daa lavlandsskog og biologisk gammel skog, men godt under 250 daa høybonitetsskog. Restaureingspotensial og storområder er ikke aktuelle å vurdere for verneforslaget. Samlet vurderes verneforslaget å bidra med høy mangeloppfyllelse til det nasjonelle arbeidet med skogvern.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Mjøsjødalen-Kaståsen.

Mangelnaturtyper: Høy mangeloppfyllelse

Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Høy mangeloppfyllelse

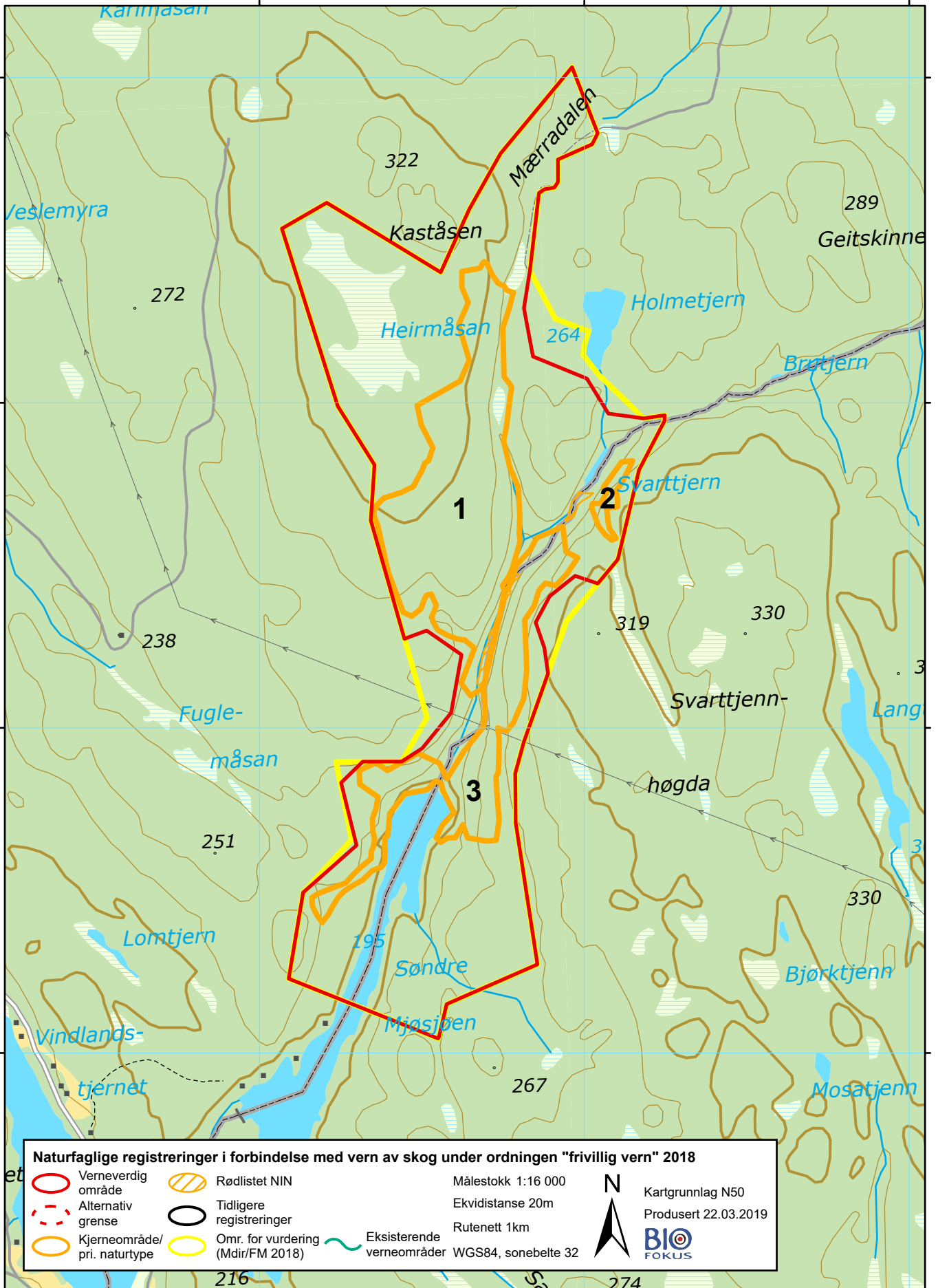
Restaurering- og utviklingspotensial: Ikke aktuell

Storområdekvaliteter: Ikke aktuell

Samlet mangeloppfyllelse: Høy mangeloppfyllelse

Referanser

Abel, K. 2006. Naturtype- og viltkartlegging i Fet kommune. Siste Sjanse-notat 2002-3. 17 s.

Bilder fra området Mjøsjødalen-Kaståsen

Søkk med død ved i alle nedbrytningsklasser. Foto: Ulrika Jansson

Eldre furuskog i sørøstre del av verneforlaget. Foto: Ulrika Jansson

Søndre Mjøsjøen. Foto: P9260589 (Large).jpg

Dødved-rik granskog i nordre del av kjerneområde 3. Foto: Ulrika Jansson